СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXVI. Ч. 24. Джерзи Сіті, Н. Дж., второк, 31. січня, 1928. VOL. XXXVI. No. 24. Jersey City, N. J., Tuesday, January 31, 1928. THREE CENTS.

ПАН АМЕРИКАНСЬКИЙ КОНГРЕС ПРИЗНАЄ ПРАВО РЕВОЛЮЦІЇ

„ВСЯКИЙ УГНЕТЕНИЙ НАРОД МАЄ ПРАВО БУНТУВАТИСЯ ПРОТИ ГНОБИТЕЛІВ".

ГАВАНА, Куба, 28. січня. — На нинішному засіданню Пан-Американського Конґресу прийшло до розгляду питання взаїмних зобовязань всіх американських держав супроти себе на случай заворушення в котрійнебудь державі Америки.

Конґрес приняв уже постанову, після якої кождий уряд американської держави має не пускати через свою границю людий, що збираються робити повстання в другій державі. На домагання нікараґванської делеґації додано до сеї постанови, що такий самий обовязок відноситься до тих, що не переходять границі, але їдуть морем та висідають на морський беріґ.

Мексиканський делеґат хотів дальшої постанови, що на случай, якби революціонери захопили який порт, то всі держави Америки малиби сих революціонерів бойкотувати. Проти сього внеску повстали сейчас представники Куби й представник Арґентини. Оба бесідники зазначили, що всі американські держави повстали через революцію проти своїх старих монархів. Кождому народови, що чується угнетеним, прислугує право повстати проти своїх гнобителів.

Предсідатель зборів Гюз звернув увагу бесідникам, що справа не належить на порядок дня. За розумінием предсідателя голосували всі держави, кромі Мексика, Нікараґви й Сальвадора.

СВЯЩЕНИК РОЗРІЖНЯЄ МІЖ ПОЛІТИЧНОЮ А РЕЛІҐІЙНОЮ ДІЯЛЬНОСТЮ ПАПИ.

ОБОВЯЗКОМ КАТОЛИКА ПОВСТАТИ ЗА НАРІД, НАВІТЬ ПРОТИ ПАПИ.

НЮ ЙОРК, 28. січня. — Перед краєвим републиканським клюбом виступив тут нині з незвичайно цікавою промовою о. Франсиз Дофі, римо-католицький священик і капелян 165. полку американської піхоти. Говорив він на тему: Функція церкви у вільній державі. Говорив, очевидно, передовсім про католицьку церкву.

Бесідник в одному місци заявив: „Якби папа був світським пануючим, та прийшло до боротьби між ним а Америкою, то я пішовби до війни проти папи."

КОНЦЕРТ САЛЬОМЕЇ КРУШЕЛЬНИЦЬКОЇ У ФИЛАДЕЛФІЇ ВІДЛОЖЕНО.

СНІГОВА БУРЯ НЕ ДАЛА ГОСТЯМ ЗІБРАТИСЯ.

ФИЛАДЕЛФІЯ, 29. січня. — Концерт Сальомеї Крушельницької, що мав відбутися вчора вечером, прийшлося відложити через наглу сніжну заметіль, що здержала в місті весь рух

Концерт відложено на четвер, 9. лютого. Концерт відбудеться в тій самій галі з тою самою програмою та з тими самими білетами. Білети, куплені на день 28. січня, важні на день 9. лютого.

ЛИНДБЕРҐ У НЕБЕЗПЕЧНІМ ЛЕТІ.

МАРАКАЙ, Венесуеля, 29. січня. — Чарлз Линдберґ перелетів нині з колюмбійської столиці Боготи до Венесуелі та перебув сю дорогу по 11 годинах лету.

Була се одна з найнебезпечнійших подорожий воздухом, яку відбув сей відважний летун .Наперед треба йому було дістатися понад гори Анди, які тут дуже високі. Далі на височині захопила його вітрюга й мрака, в яких він заблудив. Через кілька годин шукав він дороги та кілька разів мало що не вдарився об гору. На горах не було ніяких знаків, по яких він мігби пізнати дорогу, і свій ратунок завдячує чистому щастю.

395 КОРАБЛІВ ЗБУДОВАНО В КАНАДІ.

БРИТІЙСЬКА КОЛЮМБІЯ ЗАНИМАЄ ПЕРШЕ МІСЦЕ В ЇХ БУДОВІ.

ОТАВА, Онт., 28. січня. — Канада збудувала в 1926 р. 395 нових кораблів, як подає звіт департаменту маринарки й торговлі. Перше місце в будові тих кораблів занимає Британська Колюмбія, яка збудувала 253 кораблів. З того числа 116 кораблів є деревляні й вітрильні.

Канадійське правительство мало в фіскальнім 1926 р. $10,989,437 доходу зі своєї торговельної маринарки. Їх удержання й управа виносили одначе $11,079,597, тобто недобір рівнався $90,160. Недобір у 1925 р. виносив $948,053, а в 1924 р. $1,440,880. З наведеного бачимо, що недобір канадійської маринарки з року на рік значно зменшується.

В. Е. ГИКМЕН ВІДКЛИКАВ СВОЄ ПРИЗНАННЯ ДО ВИНИ.

ЛОС ЕНДЖЕЛЕС, 28. січня. — Вилієм Е. Гикмен, що пірвав і убив 12-літну Маріянну Паркер, відкликав своє признання до вини перед поліцією.

Його адвокат Валш заявив, що буде домагатися другої розправи, коли суд присяглих признасть Гикмена здоровим на умі й засудить на смерть.

Валш сказав теж, що його клієнт не признасться до вбиття дівчини та що він заперечує свою вину з причини божевілля. Адвокат Гикмена зазначив дальше, що після каліфорнійського права божевільний не може бути повішений.

ВИВОРОЖИВ СОБІ ДЕНЬ СМЕРТИ.

НЮ ЙОРК, 27. січня. — Др. Чарлз Филипс, відвідуючий лікар бруклинського шпиталя св. Петра, вдихнув недавно підчас досвідів хльоринового ґазу. Се викликало в нього недугу легких. Лікар зробив докладні розсліди над своєю недугою та переконався, що він не може з неї вийти та мусить умерти. Він навіть заповів докладно, коли він помре. Сказав своїй родині, щоби приготовилася на сей випадок на 26 січня і справді того дня він помер, як заповів три місяці тому назад.

ГИКМЕН ХОЧЕ РОЗПОВІСТИ СУДОВИ, ЯК ВІН УБИВ МАРІЯННУ ПАРКЕР.

ЛОС ЕНДЖЕЛЕС, 27. січня. — Вилієм Е. Гикмен, наперекір відраджуванням своїх оборонців, рішив відповідати як свідок в своїй справі і оповісти суддям присяглим, як він убив Маріянну Паркер.

Адвокати Гикмена заявили, що вони відраджували йому зізнавати як свідкови в своїй власній справі, тому, що він заявив, що чується невинним з причини, що є несповна розуму. Адвокати кажуть, що не можуть йому заборонити поступати так, як він бажає, одначе се утруднить його оборону.

Суд присяглих, що буде судити Гикмена, складається з сімох мущин і пятьох женщин.

Більше як одна трета судової салі не є заповнена публикою. Між присутними на салі є лише самі мущини.

АДВОКАТ ПОЛЬСЬКОГО КОНСУЛЯТУ В КАНАДІ ВИПРАВДУЄ РЕПРЕСІЇ.

ВІННІПЕҐ, Ман. — На резолюції, які ухвалюють канадійські комуністи з протестом проти розвязання Робітничо-Селянського Комітету Допомоги Жертвам Повіні у Львові, оголосив адвокат польського консуляту в Монтреалі Дубенскі відповідь у вінніпеґській „Фрі Прес" такого змісту: Польське правительство розвязало тільки Робітничо-Селянський Комітет і то з тої причини, що сей комітет затримав великі суми грошей, призначених на допомогу, і ужив їх на виборчу пропаґанду. Трох членів комітету арештовано й тепер вони ожидають процесу. Инші комітети, що працюють в інтересі жертв повені, складаються також з селян та робітників, однакож вони не належать до комуністів".

ВБИВСТВО СЛОВАЦЬКОГО ПОСЛА.

Чеські часописи доносять про політичне вбивство посла словацької республиканської партії Йосифа Зальобіна.

Зальобіна знайдено неживого в його родинному селі, в пивниці з простріленою головою.

Зальобін перед самими святочними феріями згадував в присутности партійних товаришів, що політичні вороги грозять йому смертю. Так і сталося.

КАМПАНІЯ НАРОДНО-ХЛІБОРОБСЬКОЇ ПАРТІЇ ПРОТИ ЛІБЕРАЛЬНОГО ПРАВИТЕЛЬСТВА.

БУКАРЕШТ, 29 січня. — Народно-Хліборобська Партія розпочала нову кампанію проти ліберального правительства на вічу в Яссах, на якім було присутних около 8000 членів партії.

Щоби знеохотити селян до приїзду на се віче, поширювала поліція вістки по селах, що селяне повинні лишитися дома, бо королева Марія наміряє їх відвідати. На вічу в Яссах виголосив дуже остру бесіду проти правительства провідник опозиції Маню, яку з одушевленням оплескували вічевики в числі 8000 осіб.

„Найважнішим чинником у Румунії є сам нарід, а не Реґенційна Рада, яка попирає ліберальне правительство", говорив Маню. „Хліборобська партія не перестане боротися за дійсні інтереси Румунії проти корупції лібералів".

КАНАДІЙСЬКИЙ УКРАЇНЕЦЬ ЗАСУДЖЕНИЙ НА СМЕРТЬ.

МУС ДЖЬО, Саск. — Суддя Бравн в Мус Джьо засудив 19 січня с. р. на кару смерти через повішення 31-літного Українця Онуфрія Осадчука, якого одначе записано як „Алекс Ошук". Лава присяглих признала Осадчука два дні перед тим винним душегубства, чого зрештою сам Осадчук не заперечував. Осадчук застрілив минувшої осені, 3 жовтня, одного з найлучше відомих лікарів в Мус Джьо, д-ра Віліяма Бравна, і відтак хотів ще застрілити адвоката О. Р. Ріґена. Бравна застрілив за те, що той ніби за дармо брав в него гроші, а не вилічив його з якоїсь там невідомої недуги; Ріґена хотів застрілити за те, що той не хотів внести до суду позву проти д-ра Бравна. Оборонець Осадчука боронив його тим, що Осадчук дістав помішання розуму на тлі уроєних кривд. Осадчук був відомий колись в комуністичних орґанізаціях в Мус Джьо та в Вінніпеґу.

Засуд на кару смерти приняв Осадчук зівсім рівнодушно але відходячи з суду й побачивши між публикою в салі якогось приятеля, помахав до нього рукою. Осадчука мають повісити на подвірю тюрми в Ріджайні 26 квітня 1928.

ЛЮДЕ ПЕРЕСТАЮТЬ НЮХАТИ ТАБАКУ.

Фабрики табаки зникають одна за другою, бо люди перестають її нюхати. Але ще недавно, яких 20—30 літ тому, майже кождий другий чоловік носив табакирку. Нюхали її й великі пани та цісарі, а табакирка була дуже милим подарунком. Так розповсюдилось нюхання табаки, що папа Урбан VIII. видав був буллю, в якій під клятвою всім священикам заборонив уживати табаки. Нині табаки уживають лишень старі люди по деяких селах. Молоде поколїння позбулось того налогу й фабрики не мають для кого виробляти табаки.

ЕПІДЕМІЯ ТРАХОМИ НА ЗАКАРПАТСЬКІЙ УКРАЇНІ.

УЖГОРОД. — На Закарпатській Україні шириться страшно епідемія трахоми (єгипетського запалення очей). Заражених сею недугою є понад 60,000 осіб і многим з них грозить цілковита сліпота.

МАНІТОБСЬКЕ ПРАВИТЕЛЬСТВО ПРИЗНАЧУЄ 600 ТИСЯЧ ДОЛЯРІВ НА ПЕНСІЮ ДЛЯ СТАРЦІВ.

ВІННІПЕҐ. — Правительство провінції Манітоби призначило $600,000 на пенсію для старців, скоро тільки закон про пенсії увійде в життя. Законопроект пенсій є вже майже скінчений і його мають внести в соймі, скоро тільки сойм справиться з законом, дотикаючим продажі пива склянками. Закон запевнить пенсію для людей, що мають звиж 70 літ; пенсія буде виносити $20 місячно.

ЕДМОНТОНСЬКИЙ СУД ОПРАВДАВ ЖІНКУ, ЗАСУДЖЕНУ ВЖЕ РАЗ НА ВЯЗНИЦЮ.

В Едмонтон, Алта., відбувся другий процес Параньки Фесюк з Савді, Алта., обвинуваченої за убиття Йосифа Микитовича. В процесі мнившуої осені її признано винною вбивства й засуджено на десять літ тюрми. Оборонець вніс відклик на тій основі, що підчас процесу не допущено доказів на те, що убитий чоловік був напасний і сварливий. Відклик принято й тепер Параньку оправдано.

НАСЕЛЕННЯ ЛИТВИ.

КОВНО. — Литовське статистичне бюро подає, що на території Литви живе 2,225,519 людей. На одну квадратову верству випадає там 39.8 людей.

РОЗВИТОК АРХЕОЛЬОҐІЧНОЇ НАУКИ.

Археольоґічний відділ історичного музею, крім звичайної своєї роботи, останнього часу розгорнув велику навчельну працю. Проф. Макаренко читає лекції студентам художнього інституту, а Козловська керує семинаром вивчення археольоґії, за матеріялами археольоґічного відділу музею. Крім того проф. П. Курінний провадить заняття підвищеного типу з аспірантами катедри мистецтвознавства.

ВОЛИНСЬКА ПОЛЬСЬКА КУРАТОРІЯ ПРОТИ УКРАЇНСЬКОГО ПЛАСТУ.

В укр. приватній ґімназії в Луцьку істнували, як і по всіх інших державних і приватних школах того міста, пластові гуртки. Одначе українські пластуни в Луцьку були сіллю в оці кураторії волинської шкільної округи і вона розпорядком з 5. грудня 1927 р. розвязала пластові гуртки в українській ґімназії. Те, що не тільки дозволене, але й підтримуване горячо в кожній державі, на Волині не сміє мати місця!

ДОНОСЯТЬ ПРО РЕВОЛЮЦІЮ В МОСКВІ

ГЕНЕРАЛ ТУХАЧОВСЬКИЙ НА ЧОЛІ ЗБУНТОВАНИХ ДИВІЗІЙ, ЩО БОРЮТЬСЯ З ВІЙСЬКАМИ СТАЛІНА.

БЕРЛІН, 29. січня. — Непотверджені телеграфічні вістки з Варшави доносять про вибух військової революції в Москві. На чолі революції має стояти ґенерал Тухачовський, противник Сталіна, а прихильник Троцького.

Відповідно до сих вісток, в Москві мало збунтуватися чотири реґіменти, які симпатизують з Троцьким. Збунтовані війська мають бамбардувати артилерією Кремль, осідок совітського правительства.

З Москви знова доносять, що вістки про вибух революції є видумкою, а їх причиною є мабуть телеграфічні донесення про недостачу середників поживи в теперішній столиці Совітського Союза.

КАМЕНЕВ І ЗІНОВЄВ ЗАЯВИЛИ ЛЬОЯЛЬНІСТЬ ДЛЯ СТОРОННИЦТВА СТАЛІНА.

ВЗИВАЮТЬ СВОЇХ СТОРОННИКІВ ПОКИНУТИ ТРОЦЬКОГО Й ВЕРНУТИ ДО ПАРТІЇ.

МОСКВА, 28. січня. — Умірковане крило комуністичної опозиції, під проводом Каменева й Зіновєва, пірвало вкінці з „троцкізмом" і заявило про се в отвертім листі, оголошенім у комуністичній „Правді".

М. Каменев взиває в своїм листі тих, що ще держуться Троцького, щоби повернули до комуністичної партії, що остає під проводом Рикова й Сталіна. У згаданім листі пишеться, що диктатура пролетаріяту буде загрожена, коли пролетаріят буде отверто поборювати партію й через те є обовязком усіх комуністів піддатися партійній дисципліні.

„Правда" зазначує, що згаданий лист поможе авторам одержати дарування кари й приняття назад до партії.

ЛИТВА ЗАКЛЮЧИЛА УМОВУ З НІМЕЧЧИНОЮ.

АРБІТРАЦІЙНИЙ ДОГОВІР, ЯКИЙ ВЖЕ ПІДПИСАНО, ЗАНЕПОКОЇВ ПОЛЬЩУ.

БЕРЛІН, 28. січня. — Переговори між премієром Вальдемарасом і німецьким міністром заграничних справ Штреземаном увінчались повним успіхом. Литва й Німеччина заключили арбітраційний договір, якого подробиці оголоситься небаром.

Сей договір не ріжниться нічим від договорів з иншими державами. Одначе, під оглядом політичним, має він те значіння, що є новим колісцем у ланцюху приятельських договорів, які заключила Німеччина з иншими східними державами.

Також і переговори в справі торговельного договору між обома державами поступають вперед і небаром такий договір станеться доконаням фактом. Оба правительства мають іменувати делеґатів, щоби продовжали переговори.

Польща звертає пильну увагу на ведення сих переговорів. Дється се тому, що в деяких польських кругах побоюються, що з тих переговорів виявжеться щось такого, що буде небезпекою для польських інтересів.

МОНСІНЬОР СКАЛЬСЬКИЙ ЗАСУДЖЕНИЙ НА 10 ЛІТ ВЯЗНИЦІ.

ІҐУМЕН РИМО-КАТОЛИЦЬКОЇ КАТЕДРИ ЗАВДЯКИ АМНЕСТІЇ ЗАСУДЖЕНИЙ НА ВЯЗНИЦЮ ЗАМІСЦЬ НА СМЕРТЬ.

МОСКВА, 28. січня. — Римо-католицького священика й іґумена монастиря при римо-католицькій катедрі в Києві Теофіля Скальського засудив совітський суд за всілякі провини й протидержавний заговір на 10 літ вязниці і 5 літ позбовлення цивільних прав. Скальського увільнено від обжаловання за зраду.

Суд засудив Скальського на вязницю, а не на смерть, бо він поповнив свої проступки перед проголошенням амнестії з нагоди 10-літньої річниці революції і тому можна було застосувати до нього згадану амнестію.

АМЕРИКАНСЬКУ ДОГЛЯДАЧКУ ХОРИХ ВРАТОВАНО В ПУСТИНІ.

ЇЇ АВТОМОБІЛЬ ПОЛОМИВСЯ Й ЇЇ НАПАЛА ЗГРАЯ ВОВКІВ.

МОСУЛЬ, Ірак, 28. січня. — Панну Аліцію Кар, американську доглядачку хорих, що вибралася була автом в дорогу через пустиню між Мосулем і Баґдадом, уратував британський офіцир та асирійські жовніри. Панна А. Кар, якої автомобіль поломився над краєм пропасти, в пустині, блукала через три ночі по пустині, безпомічна й голодна, аж вкінці натрафила на британську патрулю, зложену з туземців.

Жовніри мусіли вперед прогнати стрілами з крісів череду вовків, яка загрожувала життю панни Кар. Опісля, заосмотривши її в поживу, відіслали її моторовим автом до Мосуля, звідки вона опісля удалася до Смирни. Панна Кар везла з собою $10,000 на поміч голодуючим Асирійцям.

МОСКВА БЕЗ ПРИПАСІВ ПОЖИВИ.

МОСКВА, 28. січня. — У Москві дається відчувати недостача масла, яєць, чаю, міди, мила й всілякого рода тканини.

Усі ті товари можна дістати лише по дуже високих цінах на торзі. Богато склепів має дуже мало тих товарів, або цілком їх не має. Совітські власти заявляють, що головною причиною недостачі тих товарів є нагромадження припасів поживи селянами, які їх громадять, щоби піднести їх ціни на весну.

ТЕПЕР ПРИЙМАЄТЬСЯ ЧЛЕНІВ БЕЗ ВСТУПНОГО

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office at Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy.		ПЕРЕДПЛАТА: Поодинока число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сіті і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За оголошення редакція не відповідає.
За кожду зміну адреси платиться 10 центів.
З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ЗА РОБІТНИЧІ ПРАВА

Сенатор Шипстед подав у конґресі проект закона, що має обмежити право видавання судових заборон проти страйкуючих робітників.

Є се стара рана робітничих організацій. Орудія судових заказів занесено сюди з Анґлії, звідки взагалі прийшли всі майже правні поняття Америки. Вживали сього орудія щедро. Як тільки почався страйк, так зараз підприємці бігли до суду з домаганнєм дати їм судовий заказ проти страйкарів. І суди видавали такі закази під ріжними притоками. Загальною основою для сих заборон була, мовляв, грізьба неповернимої шкоди для прав власности або для других прав підприємця. Таку шкоду найти було легко, а ще лекше було назвати її непоправимою. Сипалися судові заборони градом.

Робітники побачили, що їх права орґанізації та збірного добування собі кращих умов праці сходять на ніщо. Стали шукати заради. Юнії наперли на конґресменів, і конґрес ухвалив закон, після якого зборонялося судам видавати такі судові закази проти робітників у час страйку. Здавалося, що раду найдено. Та скоро показалося, що се не була зарада. Суди заявили, що сей закон противиться конституційній постанові про ненарушимість прав власности. Отже закон є неконституційним, себто безправним. Неважним. Робітники лишилися без правної захорони перед поступками суду, які вони вважали нарушеннем своїх прав.

Тепер сенатор Шипстед шукає нового виходу з тяжкої ситуації. Досі суди признавали за ненарушиме право власности підприємців тільки їх право до рухомого й нерухомого майна в стислім розумінню; навіть право вести бизнес без перешкоди зі сторони других осіб суди вважали за право власности, яке після думки американської конституції має бути ненарушиме. Проти сього власне розуміння права власности виступає сенатор Шипстед. Він подає проект, щоби за ненарушиме право власности признавати тільки право до власности рухомої та нерухомої, а не право до ведення бизнесу.

Сей проект, якби став законом, то може би робітництву в дечому поміг. Тільки де є ґарантія, що судді не признають і сей закон теж незгідним з конституцією Злучених Держав, себто зівсім необовязуючою постановою?

Кромі сього, послідними часами суди перешкаджали страйкам на тій основі, що вони перешкаджають міжстейтовій торговлі. Де є в законопроекті зарада на се?

ТИМ, ЩО ПРОСЯТЬ І ЖЕБРАЮТЬ

Великий квадратовий двір. Скрізь попід стінами лежать і сидять люде в сіраках. То рекрути. Ще у досвіта їх пригнали зі залізниці на це широке, грубим камінням вислане дворище. Чекають, поки встане якийсь офіцир. Бо „їх благородіє" ще сплять. Щось говорять між собою сіраки — коли прислухатись, пізнаєш Українців. Нарешті зявляються підофіцири. Юрба заметушилася. Вирівнялись, як могли, упилися очима у підходячого панка.

— Какіх губерній?

— Больше із хохландії, ваше благородіє.

— А, хахли, так дать їм сена!

Дружній реґіт розкочується між підофіцирами. По короткому огляді розводять „сіру скотинку" по касарнях. „Хахли" дійсно, як вівці туляться один до другого. Несвідомо, а відчувають, що приятелів між „тими старшими" вони не найдуть. Бо чужі вони їм. Та розум мужичий не розбирає: чому то „хахлам" потрібно тулитися. Чують вони ворогів своїх, говорять пошепки і тільки в людях, що говорять тою самою мовою, не бачуть ворогів.

То було задовго до революції. Тоді, коли инчого імени, як хахли, Українці не мали.

* * *

Війни в колишній Росії вичікували довго. Майже отверто говорилося про неї, ніби знала маса, що за війною прийде щось кращого. І коли та війна прийшла, ніхто не здивувався, ні для кого не була вона несподіванкою. Та за те несподівано зявивсь патріотизм. Можливо, що були такі люде, які вбачали в тім „національний „підйом", але були і такі, що не надавали тому значіння. Просто набридло чекати війни і бути ні в тих, ні в сіх. Так часом бува, коли чекаєш на щось поважне, а воно не приходить. Оголошення війни було простою розвязкою невідомого та неясного становища. Полки, що вийшли з України, складалися з Українців; лише денеде були Москалі, але тут вони являлися лише меншостями і мусіли триматися своїх же Москалів, бо українське оточення не приймало їх до себе, як рівних. Може інтуітивно наші люди відчували, що не за свої права вони воюють і можливо чули інстинктом у перемозі Москалів свою загибель, як нації, але воювали чесно, чесніще за Москалів. Перлися на небезпеку, немовби боронили своє власне життя, а їх за те робили підофіцирами. А може боялись вони лишитися живими, щоб не бачити горя та неволі батьківщини?

* * *

Мій полк стояв на німецькому фронті і про Австрійців ми знали мало. Не вважали їх за війско, мовляв, з ними воювати іграшка. Чомусь склалася опінія, що Галичане переходять на бік Москалів, бо не хочуть бути під Австрійцями. Що це вигадка Москалів, говорити не приходиться, але в масі вірили. І от одного разу прийшло поповнення, а між жовнірами з того поповнення оказалися ті, що були на австрійському фронті. Між инчими один однорочник. Звичайно, оповідання про війну на австрійському фронті цікавили нас. Розпитував і я однорочника. І от тут вияснилося, що в австрійській армії є частина, яка називається „Українськими Січовими Стрільцями". Однорочник був несвідомим Українцем, але й російським патріотом теж не був і розповідав спокійно, як він зустрівся з ними. З оповідання видно було, що його щось гризло, але він не говорив. Питатись теж було якось ніяково. Скоро ми пішли назад. Однорочник, стомившись, сів на боці, й коли я надходив, покликав мене.

— Слухайте, взводний! Ходім до Німців, там формуються українські війска. Годі битись за чорт зна що.

Я не пішов, боявся голоду та непевности, а через шість місяців отримав листівку з Раштаду. Однорочник був в Українськім Таборі, де формувалася українська армія.

* * *

Революція неначе розбудила з тяжкої летарґії наших людей. Заговорили хахли. І то не аби як. Заговорили так, що налякали Москалів, хоч зброя ще спочивала. Несвідоме тулення рекрутів обернулося в одкрите зеднання. Повстали окремі гуртки, сотні, батальони та полки. За винятком поодиноких старшин, офіцири прийшли майже на готове. Влилися в маси, а маси ті полилися потоками по всій Україні. Не обіцювало те все нічого доброго для Москалів, але їм нічого не лишилося, лише дивитися. Маси розбуджували інтеліґентів і останні вливалися для загальної роботи. І ці потоки вимагали рішучости, та керманичі не уміли стати рішучими та незалежними, а все кланялися Москві, та їздили за дулями, яких не жалували Керенські та компанія „взбунтовавшімся хахлам". Тижнями сиділи Винниченки в Петербурзі, очікуючи на авдієнцію ґенералісімуса від балакання, і так не дождавшись вертали домів з пустими руками. Тим часом потоки шукали инших шляхів. Або находили, або висихали, бо проводирі не направляли течії на користь України, а лишали їх без управи та керми. **Привчали й надалі випрошувати загарбане, а не видирати у грабіжників.**

* * *

— Чому ви не пускаєте хліба до нас? — питалися Москалі Центральної Ради.

— Бо ви не даєте нам мануфактури! — відповідали наші. — Ми просили, просили — тай терпець урвавсь.

— А... так ви отакечки? Ми вам пришлемо, але не мануфактуру, а матросів.

І полівла сарана на готовий хлібець. Треба, виходило, воювати. Але чим воювати, коли маси, загубивши керманичів, потекли, куди хто влучив. Відозви, посланія не промовляли до вух тих, які ще недавно пильно прислухувались. Вони загубили надію почути щось від своїх і обернули вуха до змія, що обіцяв їм золоті гори за ніщо.

І знову моління і знову молитви, замісць наказу стати до бою. Українські вояки звикли до наказів, а не прохань. Та що-ж? Не мали певно сили ті, що просили. А може маси відчули, що хто просити звик, їм дати нічого не може?

Тай хто послухає жебрака, хочби він говорив найцінніші істини у світі? Юрба, маси жорстокі і, хто сильний лише, той поведе їх, де треба. Юрба сильному вірить, йому підпорядковується.

* * *

Просили Українці пізніще Німців, але потроху зачали одужувати від тої жебрацької хвороби.

І здавалося, ось-ось залунає сильний голос української нації. Надії, а не жебрака. Здавалося, що вилікувалися від звички просити, вилікувалися від рабської покірности. Але то тільки здавалося. То лише забули на час. Всі ті лекції, що сотні літ давали нам словянські брати, забулися, мов не було їх ніколи. Забули Андрусівський мир, руйнування Січи, глум нікчемних лапотників, заборони писати та учитись рідною мовою, Керенського, Антанту — усе забули. Забули і протягли руку, прикидаючись тепер нещасними жебраками.

В Берліні просимо, у Варшаві вимолюємо у Франції вимануємо. Закладаємо, що нам не належить, продаємо найнеобхідніще, міняємо совість на сіркові очі, а гідність топчемо в багно. Тай ще зойкаємо і скиглимо. По що? Хиба тому, що рабами осталися й до нині? Брешемо, клевечимо одні на других перед нашими ворогами й пропонуємо себе за згідну плату. Тую нашу єдність „хахлів" навіть руйнуємо, і вибмо, що не маємо згоди. Запхайте писки та сховайте бодай за спину забруджені нечесною торговлею руки, коли хочете, щоб вони не посохли.

* * *

У Франції може зо пять тисяч Українців набереться. І коли пять тисяч дадуть по франку, можна видавати раз на тиждень більшу ґазету, ніж видають тепер пани жебраки. На щож простягати руку до Варшави? Хиба і у Франції ви боїтеся? То як же ви сміли і смієте лізти у проводирі, коли вам бракує звичайної гідности національної? Я не Галичанин і не Наддніпрянець — я Українець. Я не належу до партій, щоби говорити так проти вас, як проти партії. Я навіть не проти вас говорю. Живіть і жебракуйте, а ми, як учні, будемо дивитись на гнійну болячку та досліджувати, та шукати ліків, які-б перестерегли не сильних від такої страшної хороби. Ні, ви дійсно мусите жити і гноїтись, щоби послужити сировицею до прищіплення нашої суспільности, щоб кожний Українець бачив, яка то страшна хвороба і берігся її.

Василь Бобрів.

ВУСТЕР, МАСС.

На страйкуючих майнерів і на Рідну Школу.

Залучаю десять долярів. Гроші прошу поділити так: Пять долярів прошу післати страйкуючим майнерам а других пять призначую на Рідну Школу, замісць святочних желань.

Иосиф Зазуляк.

Добрий лік.

Л і к а р: Щож, як там мається ваша жінка?

П а с х а л ь с ь к и й: Ліпше, пане доктор. Уже не постогнує і біль голови пройшов зовсім.

Л і к а р: То добре. Видно, що лікарство, яке я записав, помогло.

П а с х а л ь с ь к и й: Але деж там, навіть не хотіла його зажити!

Л і к а р: Щож ви дали хорій?

П а с х а л ь с ь к и й: Тристапятьдесять долярів на нову суконку і капелюх.

—o—

— Чи твоя жінка скінчила вже лічитися в купелях?

— Ні, перервала в половині!

— А то чому? Таж казала, що їде на пів року?

— Померла, приятелю.

—o—

Злобний.

Якась стара пані проходжується з рожею на грудях.

В у л и ч н и к приглядається їй вперто.

П а н і: Щож ти так вліпив у мене очи?!

В у л и ч н и к: Нічого, я лише дивуюся, що такий старий корч, а ще цвите!

В. Кедровський.

1917 РІК.

(22)

На цьомуж засіданню вирішено скликати за два дні мітінґ Українців ґарнізону на лягерному полі. Точно розділено працю між усіх. Треба було готуватися до цього мітінґу дуже пильно, бо не було сумніву, що „єдинонеделімовці" теж пришлють туди свої кращі сили, щоби повести контр-атаку проти нас.

Цих два дні пройшло в безперервній підготовчій кипучій праці. Влаштовано по всіх полках та ріжних командах відповідні підготовчі збори, на яких зроблено вичерпуючі пояснення сути наших домагань та їх мет. Крім того утворено формальний союз з другими інородцями, особливо з Молдованами, яких в залозі було декілька тисяч. Вони мали досить міцну свою національну організацію. Їм ми зобовязалися в одному з українізованих полків відступити один, або навіть два батальони для молдованізації. Вони таксамо рішуче стали на ту точку поглядів, що їм по дорозі лише з Українцями, а ні в якому разі з Москалями. Дійшло до того, що Молдоване категорично заявили, що колиб не добилися своїх окремих військових частин, тоді вони підуть виключно в українські, але нізащо не лишаться в загально-російських.

Перетягнення остаточно на наш бік Молдован для нас мало велике позитивне значіння, особливо коли мати на увазі їх міцну спайку між собою й те, що вони зівсім не піддаються впливам агітації „єдинонеділімовців", бо більшість їх зівсім не розуміє московської мови, якою звичайно велася русифікаторська агітація.

* * *

Нарешті настав день мітінґу. День, так би мовити, боєвий. День ґенерального перегляду наших сил та остаточного виявлення сил нашого ворога. Може навіть цей день стане днем першого великого отвертого бою в Одесі з русоцентристами.

Мітінґ призначено на пісбяобіда. З ранку почало хмаритися й нарешті пішов дощ, який заповідався йти найменьше добу. Це вплинуло на нас пригнітаюче, бо думалося, що наші можуть в більшости не прийти. Багато не мають цілих чобіт та плащів, а тьопатися по грязюці кудись далеко за місто, аж на лягерне поле, не так то приємно. Між тим вороги наші безперечно пришлють свої найкращі сили на боротьбу з нами.

З невеселими думками й цевеликими надіями їхав я трамваем до лягерів. Колиж побачив їх, то не було кінця моєї радости. Там було вже декілька тисяч салдат. Видно було добрих десятка два мокрих українських прапорів, та декілька молдованських. Крім того з других міст розташування війск залоги наближалося до лягерів ще кілька тисяч душ, що під дощем йшли бадьоро з національними піснями, зі своїми рідними, обмоклими прапорами по переду.

Величезний цей мітінґ пройшов спокійно й з великим успіхом для нас.

Вся ця маса людей була розділена на 10—12 груп. В кожну з них призначено трох-чотирох наших промовців. Тому, що не хватало такої великої кількости наших промовців, довелося кожному з нас говорити по черзі в 3—5 ґрупах. Промовцями крім мене були: др. І. М. Луценко, підпор. Дорошенко, Дробницький, прап. Вербецький, Шевченко, І. Гаврилюк та инші, призвища яких, на жаль, не памятаю. Окремою ґрупою зібралися Молдоване, що всі свої промови й напрям домагань цілком погоджували з нами. Старалося декілька душ, представників одеського совдепу та инших „единонеділимовців" говорити; та їх або зовсім не слухали, залишаючи біля них порожне місце, або не давали говорити, виганяючи від себе.

До пізнього вечера тревав мітінґ і скінчився ухвалою цілої низки резолюцій про вимоги націоналізації залоги та тактики в своїй боротьбі в дальшому. Ухвалено також катеґоричний наказ домагатися перед урядом скасування заборони другого військового зізду. Хочби заборона й залишалася, то всеж ухвалено післати своїх делеґатів до Київа на день призначений Всеукраїнським Ґенеральним Комітетом для праці на зізді. На цьому мітінґу вже цілком певно виявилося, до яких несподівано широких меж виросло національне почуття української сірої салдатської маси. Ясно стало, що національні гасла, які висовували ті, що вели перед, не є вже щось відірване від ґрунту, щось абстрактне. Ні, вони йдуть від всієї глибини цеї широкої маси; вони мають міцний в неї ґрунт. Відповідно до цього й ґарнізонна рада почула під своїми ногами твердий ґрунт, на який вона сміло могла опертися в кожну хвилину. Тепер вона стала певна, що виявляє не абстрактні, теоретично-пляточні думки, а цілком реальні, певні національні домагання широких не лише свідомих, але й стихійних верств українського вояка.

Тепер вже годі буркати в широких масах національне почуття. Воно могутньою стихією уже проснулося в них і бурхливо прагне до виявлення свого активного я. Воно глибоким бурхливим потоком прорвалось на зверх суворої, здавалося, бездушної салдатської маси, й залило своїми бурними хвилями всі другі домагання, які революція поставила на чергу дня. З цього часу треба проводирям руху лише одне: вміти всю міць національного прояву сконцентрувати, та бурхливий потік його направити певною могутньою течією в одному напрямку національних домагань, яка уже сама змете всі перешкоди, що стрінуться на шляху її. Так думалося тоді.

Відповідно до цього мусіла бути пристосована дальша тактика Ради, її голос мусів піднестися до відповідного авторітету перед командуючим військами, та загально-російськими революційними орґанізаціями в Одесі. Всі вони від цього повинні чути все більше та більше вагу голосу ґарнізонної ради, аж поки голос її не стане одиноким авторітетом для одеської залоги. Лише тоді можна буде сміло сказати, що всі національні домагання війск не тільки Одеси, але й всеї військової округи будуть цілком задоволені. Виступати в дальшому зі своїми домаганнями треба вже більш твердо, більщ рішуче. Лише в крайній потребі апелювати до широких національних мас одеської залоги, чи навіть усеї округи, маючи непохитну певність, що потрібну моральну чи активну підтримку вони своїм проводирям не хитаючись дадуть.

Зрештою в дальшому процесі боротьби одеської ради дуже скоро довелося звернутися до активної підтримки своїх домагань Українцями залоги, до яких приєдналися й Молдоване. Це сталося трохи пізніше, вже по військовому зізді, коли ясно виявилося, що командуючий військами, опираючись на одеський совдеп, не погоджувався задовольнити домагань ради. Тоді ґарнізонна рада звернулася за активною підтримкою української частини одеської залоги. Зорґанізовано ґрандіозний демонстративний похід протесту проти неґації командуючим округом домагань Ради.

В поході цьому взяло участь до 18 тисяч Українців залоги та тисяч до трьох Молдован. Демонстрація наочно показала „власть імущим" в Одесі, що Українська Військова Рада має за собою величезні, міцно зорґанізовані та добре здисципліновані маси.

В той час, як вся ця маса залила все Куликове поле та вулиці близчі до штабу округи, представники ради зявилися у ґенер. Маркса. Вони знову катеґорично домагалися видати наказ про українізацію двох запасових полків, та признання спеціяльно для Молдован окремого батальону в третім запасовім полку.

Як неприємно, як не тяжко було це робити ґенералови Марксови, але він примушений був підписати відповідний наказ. Про це делеґати ради негайно оголосили з балькону штаба й демонстранти спокійно розійшлися по своїх касарнях.

Але з цього часу зоря популярности „красного ґенерала" почала меркнути.

Українці остаточно переконалися, що у нього в українській національній справі доводиться здобувати позиції такими-ж методами, якими можна було це осягнути у кожного другого, отвертого ворога українським національним домаганням. Російські елементи також були незадоволені тим, що ґен. Маркс не виявив у боротьбі з Українцями „должной твердості", а навпаки, начеб то „заіґривал" з ними. Таке сидіння між двома стільцями та безконечне лявірування між двома протилежними силами „сепаратистів" і „єдинонеділимовців", щоби догодити всім та зберегти своє службове становище, привело до того, що „популярний одеський ґенерал-революціонер" в один прекрасний день опинився на димісії. Цей факт пройшов майже непомітно для війск округи та одеської залоги.

(Дальше буде)

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

КАМПАНІЯ ОРҐАНІЗОВАНОГО РОБІТНИЦТВА ПРОТИ Т. ЗВ. „ТИПСІВ".

Американські „Трейд Юнії" розпочали в послідні часі завзяту боротьбу проти т. зв. „типсів", або могоричу, який дають усякого рода послугачам по ресторацїях, фризієрнях, готелях, „сальонах красоти" і т. п. місцях. „Типси" уважаються заплатою для лихо плачених служачих. Це пережиток давних століть, коли ще істнувало невільництво.

Трейд юнії застановлялися на своїх зборах над питанням типсів і в значній більшости случаїв заявилися проти них. Винагородою за працю повинна бути заробітна плата, вистарчаюча на відповідне удержання робітника й його родини. Саме т. зв. типси стоять на перешкоді підвишенню платні кельнерів і кельнерок, шоферів, фризієрських робітників і т. п. служачих. Роботодавець є тої гадки, що т. зв. типси увільняють його від плачення відповідної платні й тому „могорич" доповняє неначе ту платню. Тим чином робітник, чи робітниця, стаються залежними від великодушности гостей, чи клієнтів, а сей чинник є дуже непевний і змінчивий, а попри те понижаючий. Трейд юнії відкидають тому систему „типсів" як понижаючу самостійність робітника й примушуючу його до упокорення і підхлібництва. В однім з трейдюнійних тижневиків находимо слідуючу характеристику „типсів": „Типси нарушують етику праці й індустрії. Ся система повстала в краях, де прошацтво (жебранина) є узаконнем заняттям та де хабарництво уважається загально признаним жерелом доходів, де клясові і заводові ріжниці проявились у різких формах, та де від давна „в низших клясах" управлявся дух шапкогнучкости. На нещастя ся система запустила корінь в Злучених Державах і буде так довго істнувати, поки велика армія одержуючих „типси" не виступить проти сього та не буде домагатися повної заробітної платні.

Трейд юнії приняли теж резолюцію проти „типсів", яка звучить:

Інтернаціональне Братство Шоферів, Візників і Стаєнних Робітників приняло на своїм недавнім зїзді резолюцію, висказуючу бажання знесення „типсів", які переміняють робітників у льокаїв і послугачів.

Братство Портерів Сталевих Ваґонів, яке складається з 7000 муринів, кілька разів домагалося знесення „типсів". Під теперішню пору ваґонові портери дістають 72 доляри і 50 ц. платні на місяць, а з типсів мають 78 долярів доходу. Типси проте творять пересічно 58 долярів доходу портерів. Їх Братство домагається 150 долярів платні для портерів на місяць і знесення „могоричу". Оден з орґанізаторів згаданого Братства пише з сеї причини слідуюче:

„Мурини зрозуміли, що людська гідність не годиться з істнованням „типсів". Ті типси пригадують їм часи їх бідовання і гноблення в часі їх невільництва".

Російські робітники в Совітськім Союзі зрозуміли теж понижаюче значіння „типсів" й тому, як описують европейські подорожні, ніде не приймають там „могоричу" так добре звісного за царських часів.

Павло Дурбак.

Ґ. Е. Лесінґ.

З ЕЗОПОВИХ БАЙОК.

Водний вуж.

Зевес дав жабам іншого царя: замісць спокійної колоди, пажерливого водного вужа.

— Коли хочеш бути нашим царем — рохкотіли жаби, — то чому проковтуєш нас?

— Бо — відповів вуж — ви домагалися мене.

— Я не просила! — сказала одна жаба, яку вже очима покирав.

— Ні? — сказав вуж. — Тим гірше! То мушу тебе проковтнути, бо ти не домагалася мене.

Крук.

Лисиця бачила, як крук обкрадав престоли богів і жив при них із жертв, які складано їм. Тоді подумала собі: — Цікава я, чи крук має ті жертви тому, що він віщий птах — чи може вважають його віщим птахом тому, що він настільки безличний, щоби ділитися з богами жертвами, приношеними їм.

Виноград.

Знаю поета, котрому крикливий подив малих наслідувачів більше наніс шкоди, ніж зависна погорда критиків.

— Таж він квасний! — сказала лисиця про виноград, до якого досить довго підскакувала надаремно.

Почув це горобець і сказав:

— То мав би бути квасний виноград? Зовсім мені на такий не виглядає!

Полетів, покушав і переконався, що виноград дуже солодкий. Скликав сотку лакомих своїх братів.

— Покушайте! — кричав — покушайте! Тому знаменитому виноградові закидала лисиця, що він квасний.

Покушали всі і незабаром так обсмушили винну лозу, що вже ніяка лисиця не скакала за нею.

Терня.

— Скажи мені — питала верба у терня — чому ти так напосілося на одяги прохожих? Що зробиш з тими одягами? Навіщо вони тобі можуть придатися?

— На ніщо — відповіло терня. — Я не хочу забирати в людей одягів. Хочу лише їм подерти їх.

Струс.

Скорий наче стріла рен сказав, побачивши струса:

— Струсів біг не має в собі нічого так надзвичайного. Але літати мусить напевно тим краще.

Іншим разом побачив струса орел і сказав:

— Літати струс не вміє зовсім. Та я гадаю, що мусить добре бігати.

Пастух і соловейко.

— Гніваєшся, любимче муз, на галасливу парнасійську товпу! — Ах, послухай від мене цього, що колись почув соловейко.

— Співай же, любий соловейку! — сказав пастух до мовчаливого співака у чудовий весняний вечір.

— Ах! — відповів соловейко — жаби галасують так, що я грачу всяку охоту до співу. Ти їх не чуєш?

— Чому би ні! Чую! — сказав пастух. — Але власне твоя мовчанка винна, що чую їх.

Орфей.

Кажуть, що Орфей, як шукав жінки, поступив до пекла. А деж, як не в пеклі, мав Орфей шукати жінки?

Кажуть, що сходив співаючи. Зовсім не сумніваюся в цьому: бо, доки був вдівцем, міг бути вдоволений і співати.

Гори, ріки і каміння йшли за його мельодією. Були би йшли за ним, хочби навіть співав був значно гірше.

Коли прийшов і виявив свій намір, скінчилися всякі муки. Бо і якіж іще муки можна було завдати такому дурному чоловікові?

Вкінці зворушив його голос глуху країну тіней. Хоч то було радше карою як нагородою, що йому звернули жінку.

ЯПОНСЬКИЙ ЦІСАР САМ УПРАВЛЯЄ РИЖ.

Новий японський цісар казав у парку одного зі своїх замків біля Токія уладити рижове поле, на якім працює коло тої пожиточної ростини. Японці дуже здивувалися, як поле япоського цісаря було вже відповідно приготоване, зявився в легкім спортовім одязі мікадо і засадив перші ростинки рижу. Колиж раз цісар хотів на Формозі видістатися на шпиль високої гори, побачив на своє невдоволення, що вирубано широкий переїзд на сам верх гори. Цим разом пляни цісаря сповнено зовсім і без перешкод. Навіть шість достойників із цісарського окруження мусіли заваляти собі руки при садженню рижу. Була то в кождому разі символічна праця — пошанівок володаря для всіх тих, що в поті чола від тисячів літ управляли й управляють риж, що є таксамо доброю поживою богатих і убогих.

При сповіді.

Священик (скінчив сповідати молоденьку дівчинку): А тепер бийся в груди.

Дівчинка (завстиджена): Коли я ще не маю грудей.

Священик: А щож маєш?

Дівчинка: Я маю... гладке...

Священик: То бийся в гладке.

Reproduced by courtesy of THE NEW YORKER

The Smith Brothers start out for vengeance

Мирослав Тесля.

ЩО ЦЕ ТАКЕ ГРОШІ?

(„Гроші володіють світом". — „Час то гроші!" і богато інших приповідок є ще, а всі вони доказують силу гроша. Але хоч весь світ крутиться довкола грошей, небогато є людей, які знали би відповісти докладно на питання: Що це таке гроші).

Давним давно жили на селянськім господарстві наче відрізані від світа. Все, чого потребували, мали самі, давала їм ріля, худоба, ліс. Жили так самі для себе, аж одного дня переходили попри їх хату якісь чужинці. Принесли зі собою з чужих країн нові, незнані річи. Жадібно оглядали мешканці ці незнані річи, наче дитина нову іграшку. Щож це було. То було щось нового: може якась нова зброя, реміснич прилади; може така худоба, якої тут іще не мали; може прикраси, самоцвіти, що манили очи жінок. Давали за те чучинцям може кілька штук худоби з череди, може й трохи збіжа, бо й **тоді даром не було нічого.** З таких початків з часом розвивалася все живіша обмінна торговля. Коли живна якому господареві випали не добре, то він мінявся з сусідом: давав йому кілька штук худоби, шкіри або щось іншого, чого мав подостатком, а що потребував сусід. То, самособою, не було таке просте. Бо коли один селянин мав забогато худоби, але за мало збіжа, то йому приходилось тяжко найти іншого селянина, який мав за богато збіжа, а замало худоби. І чим взаємини були живіші і чим більше поширені, тим скорше погоджувалися при всяких обмінах на якесь означене мірило: прим. рогату хукобу. Селянин, який потребував збіжа, готовий був віддати стільки й стільки худоби зі свого стада, а кождий, хто мав забогато збіжа, приймав радо худобу, хоч і не потребував її, бо він знав: коли я завтра схочу купити собі меч, то я колинебудь можу купити собі його за кілька штук худоби. **Тоді худоба була валютою.**

Люди рахували тоді цілком таксамо на основі худоби, як ми нині рахуємо на доляри і центи.

Тому то в старину Римляни називали гроші **пекунія,** а в дійсности пекунія значить худоба.

Але не всюди рахували на основі худоби, Коли ще сільське господарство, яке ми вже згадували, було в старинному **Єгипті,** то за основу рахунку брали **збіже.** Збіжа родилося богато в Єгипті і збіже було монетою Єгипту. З біблії знаємо історію про **Йосифа** та сім товстих і сім худих літ. Йосиф не був нічим іншим, лише **банкиром,** може президентом державного банку Єгиптян. Він приймав у тих часах, коли грошей (читай: збіжа) було подостатком (отже в сімох товстих роках) вкладки до банку (читай збіжевого шпіхліра) а виплачував, так сказати, на чек знову в худі роки. Ба, в тих часах взаємини збіжевими грішми були в Єгипті так розвинені, що податки плачено збіжем. А що в такім великім краю наслідком таких збіжевих вкладок мусілося богато сюди й туди транспортувати з трудом і безхосенно, то небаром впали на думку побудувати кілька великих шпіхлірів, до яких складано (вплачувано) все збіже, а кождий вкладчик діставав за нього посвідку. Коли потім хтось мав примірок платити податок, то він лише написав до шпіхліра, щоби з його збіжа стільки й стільки мірок пересипано на державну купу. Самособою, це сказано також лише образово. То не було ніщо інше, лише платничі взаємини без готівки перед 3.000 літ, **збіжевий чек,** збіжевий банковий кредит, і збіжевий банк, до президентів якого належав також Йосиф.

Але збіжевих грошей не потребуємо шукати в такій давній давнині, перед 3.000 літ. І в старім краю підчас війни, ще більше після війни збіже чим раз більше входило в практиці як платничий засіб. Збіжам виплачували навіть платні урядовцям, примірок учителям Рідної Школи в Галичині.

Не лише худоба і збіже — ще сотки інших річей колись давно заступали гроші, себто були грішми. Деякі муринські племена в Африці рахують на основі мушель зв. каврі. Нанизують мушлі на шнурок (так і нині ще деякі народи мають дірковаті гроші, що можуть їх нанизувати на дротах, прим. у Румунії). А ми таксамо складаємо дрібні гроші до гаманця або таки у кишеню. Інші рахують на основі зброї (мечів, списів і т. д.), ще інші на основі тканин, сукна, шкір, кожухів, скляних перел. Нема мабуть такої річи, яка колись денебудь не відграла би ролі грошей. Бо гроші — як уже бачимо з повищих примірів — це лише помічний засіб при виміні і при рахунках, посередна річ між тим, що маємо і тим, що потребуємо. Коли египетський рибалка потребував собі купити меч, то він **насамперед мусів виміняти рибу за збіже, а потім збіже за меч.** Ця посередня річ, себто ті „гроші" мусіли також мати якусь добру вартість. То мусіло бути щось таке, що всюди радо приймали, що можна було ужити.

Між богатьома помічними засобами, обмінними і посередніми предметами, які можна назвати грішми, втиснулися вже дуже вчасно прикраси, благородний лискучий метал (золото, срібло і мідь). Як старою є людскість, так старою є її глупе замилування і радість з прикрас. І **помало просякало золото в усі краї світа, як найбільше бажана прикраса.** Бажання мати можливо найбільше коштовних прикрас спричинило скоро те, що люде чимраз більше думали „прикрасами", рахували прикрасами. Накладали собі на рамя або на ногу золотий обруч один за другим і так носили свій „маєток" із собою, і здіймали один обруч, кидали його селянинові, в якого хотіли купити худобу. Прикрасу, золото і срібло приймали всюди радо, чи то в Єгипті чи в Палестині, в Індії чи на Україні. Золото все більше ставалось міжнароднім обмінним засобом.

Прастарі є теж отсі гроші: В біблії сказано, що Авраам, після смерти Сари, купив ріллю на могилу. Рілля варта була 400 лотів срібла. І Авраам відважив йому гроші, які — казав — варта були чотириста лотів, а які тоді були в уживанні. Коли Авраам відважував срібло, платили в старинній Греції **золотими шпильками** або пряжками, коли що треба було купити. Відраховування і відважування: це були дві форми, в яких грошевий оборот благородними металями на довгі часи був вкорінився. Але обі форми мали добрі і злі сторони. Рахувати поодинокі штуки було вигідно і це йшло доволі скоро, але то було недокладно, бож одна шпилька не була цілком такасама, як інша. Вже важення було докладніше — але зате до нього треба було богато заходу.

Коли взяти з двох метод найліпше: то маємо моневу зі золота або срібла. Монету зважить хтось наперед, хто має задля цього загальну повагу — а такою вкінці кінців є держава. Чим більше поширявся обмін майна між народами, себто чим більше розвивалася торговля, тим менше уживали золота на прикраси, тимбільше старалися призбирати золота, але не на те, щоби прикрашуватися ним, лише на те, щоби мати загально признаний обмінний засіб, оже золото. Золота (а також срібла) спершу не пероблювано навіть на прикраси і дорогоцінности, лише воно мандрувало в сирій формі, понайбільше як штаби, з рук до рук. Для тих золотих штаб устійнилася означена ціна, означена вага. Найбогатші люде відважували собі свої штаби і видряпували на металю якийсь спеціяльний знак, щоби знов потім розпізнати свій металь. Ці знаки признано загально порукою, що золота штаба має приписану вагу, так що не було треба важити кожду штабу окремо. А вкінці ці знаки вибивала лише держава. Для дрібнішого платничого обороту відтинано із золотих штаб менші кусні, важено їх і вибивано на них стемпель на знак, що вони мали стільки й стільки ваги. Ці **стемпльовані золоті монети** колись давно були дуже прості. У стариннім Римі були неправильно круглі або яйцеваті, а щойно пізніше втягнулася золота плитка, яку ще нині знаємо під назвою монети; кругла остемпльована срібна плитка, яку нині знаємо під назвою срібних долярів і т. д.

Так помало в цілому світі прийшли до золота, щоби його вживати як грошей. Чому саме стали вживати золота, це пізнати вчасти з повищої історії прикрас. Та не лише на бажанні прикрашуватися основуються наші нинішні гроші. Були також інші практичні причини, які власне робили золото як гроші кориснішим. Худоба здихала, збіже псувалося — а золото лишалося все і все блищало. Одна штука худоби не була такасама як інша штука, одна була стара, одна молода, інша хора. Збіже також не є однакове, а золота монета з державним стемплем важила майже на волос стільки, що й кожда інша. А вкінці хто мав заплатити стома штуками худоби, мусів серед ріжних трудів **гнати ціле стадо до відборця;** хто мав платити збіжем, мусів запрягати віз або і більше возів — а кілька золотих монет можна було перенести вигідно у гаманці. Але також лише тому, що золото мало таку вартість, тому що його так високо цінили. А чомуж? Тому, що золото крім того так рідко подибувалося. Колиб золота можна набирати на вулиці так як кременя, то тоді мало би воно таку малу вартість як кремінь.

Та на наше питання, „що це таке гріш?" тим ще не відповіджено, бо і нині не треба грошей ставити на рівні зі золотом. Насом — можна сказати — наші гроші основуються на золоті, а таксамо добре тими грішми могло би бути вугля — але то не є золото. Золотих штаб уже нема, замісць них мандрують із рук до рук паперові цидулки (карточки). Ми з нашими грішми робимо подібно як Єгиптяне із своїм збіжем. Як збіже складано у великому шпіхлірі, так ми доставляємо наше золото у великий банк. А посвідки, що їх уряд видає на це золото, є щойно нашими грішми, паперовими грішми (банкнотами). Не платимо отже золотом, лише порученнями на золото, що є добре перехованим золотими штабами у пивницях державного банку. Державний стемпель, який давнійше був лише засобом до цілі зробити вартісними лише золоті монети, нині стався самоцілею. Держава друкує на шматкові паперу: отсе варта є 20 чи 100 долярів — і той папір має потім таки таку вартість, хоч цей шматок паперу варта всього може лише кілька центів.

Від правильного обміну до худоби, до прикрас, до золота — а тепер до паперу, на покриття якого є якась часть золота в пивниці державного банку — отсе шлях, який вибрали собі гроші і, хто зна, може котрогоєь дня можна буде зректися золота державного банку. Тоді любі нам гроші дійсно будуть кусником задрукованого паперу. Бо то розходиться не лише про самі гроші, лише про це, що за ті гроші можна купити.

ПОІМЕННИЙ ВИКАЗ ЖЕРТВ

НА СИРОТИНЕЦЬ-ЗАХИСТ УКР. НАРОД. СОЮЗА

за місяць грудень 1927 року.

ВІДДІЛ 130.

Бр. св. Володимира в Ню Йорку, Н. Й.

Жертви з каси відділу, від части членів і з підприємства проголошено.
Дослано від членів ... $32.00

Разом $32.00
Бурдиян Стефан ... $1.0
Ганич Олекса ... 1.0
Калецький Гринько ... 1.0
Гаврилович Михайло ... 1.0
Фаума Микола ... 1.0
Криій Григорій ... 1.0
Криськів Іван ... 1.0
Кривкевич Андрій ... 1.0
Кордас Іван ... 1.0
Карпович Антін ... 1.0
Кобзар Павло ... 1.0
Лопків Яків ... 1.00
Лищук Петро ... 1.00
Малик Михайло ... 1.00
Малик Яків ... 1.00
Микитишин Григорій ... 1.00
Нинка Василь ... 1.00
Опир Григорій ... 1.00
Онуфрик Теодор ... 1.00
Онуфрик Анна ... 1.00
Пісецький Микола ... 1.00
Сенько Кароль ... 1.00
Слободян Петро ... 1.00
Сочинський Яків ... 1.00
Сурман Мирон ... 1.00
Тимців Михайло ... 1.00
Шагай Дмитро ... 1.00
Фліик Михайло ... 1.00
Федик Юрій ... 1.00
Паславський Андрій ... 1.00
Шолок Катерина ... 1.00
Коваль Михайло ... 1.00

ВІДДІЛ 132.

Тов. Запорожська Січ в Мікіспорт Па.

Жертви з каси відділу і від части членів проголошено.
Дослано від членів ... $6.00

Разом $6.00
Савчишин Йосиф ... $1.00
Будник Микола ... 1.00
Біликський Стефан ... 1.00
Сенчак Юрій ... 1.00
Уенк Михайло ... 1.00
Кущьо Йосиф ... 1.00

ВІДДІЛ 137.

Тов. ім. Богдана Хмельницького в Ізтон, Па.

Жертви з каси відділу, від части членів і з підприємства проголошено.
Дослано від членів ... $4.78
Зібрано жертв від не членів ... 5.0

Разом $9.78
Ткач Андрій ... $1.0
Федорчак Мирон ... 1.0
Фотій Кулина ... 1.0
Терлецький Стефан С. ... 1.7

ВІДДІЛ 138.

Бр. св. Івана Хрестителя в Ґлестон бері, Конн.

Жертви з каси відділу і від части членів проголошено.
Дослано від членів ... $4.0
Дрібні жертви з пушок ... 5.6

Разом 9.6
Десенчук Іван ... $1.0
Кузів Михайло ... 1.0
Кріль Дмитро ... 1.00
Солар Петро ... 1.0

ВІДДІЛ 142.

Бр. св. Михаїла в Елизабетпорт, Н. Дж.

Жертви від части членів проголошено.
Дослано жертву з каси відділу $50.0

Разом $50.0

ВІДДІЛ 147.

Бр. св. Михаїла в Алентавн, Па.

Жертви з каси відділу і від части членів проголошено.
Дослано від членів ... $23.0
Дрібні жертви з пушок ... 8.7

Разом $31.7
Собчак Іван ... $3.0
Савечко Теодор ... 1.0
Савечко Ксеня ... 1.0
Ярема Василь ... 1.0
Гринько Василь ... 1.0
Кушнірюк Михайло ... 1.00
Король Василь ... 1.0
Попик Олекса ... 1.0
Павлусь Тимко ... 1.0
Бобиляк Микола ... 1.0
Кривба Іван ... 1.0
Лабецький Павло ... 1.00
Ярема Михайло ... 1.0
Климань Василь ... 1.0
Ценкий Ілько ... 1.0
Білан Іван ... 1.0
Білан Юлія ... 1.0
Біленький Григорій ... 1.0
Будакевич Іван ... 1.00
Савчук Теодор ... 1.0
Максимяк Антін ... 1.0

ВІДДІЛ 148.

Сестр. Пресв. Богородиці в Локус Пойнт, Мд.

Жертви з каси відділу і від части членів проголошено.
Дослано від членів ... $8.0

Разом $8.0
Віденька Февронія ... $1.0
Біленька Марія ... 1.00
Ячник Текля ... 1.0
Гусак Павліна ... 1.0
Гусак Тома ... 1.0
Лиськів Катерина ... 1.0
Марчаш Анастазія ... 1.0
Семенків Анна ... 1.00

ВІДДІЛ 151.

Сестр. Пресв. Богородиці в Алентавн, Па.

Жертву з каси відділу проголошено.
Дослано від части членів ... $12.0
Дрібні жертви з пушок ... 2.5

Разом $14.5
Гуменюк Параска ... $1.00
Яремчук Марія ... 5.0
Пилюк Григорій ... 2.0
[illegible] Домініка ... 2.00
Проць Дмитро ... 2.00

ВІДДІЛ 162.

Бр. св. Володимира в Скрентон, Па.

Жертви з каси відділу і від части членів проголошено.
Дослано від членів ... $2.50
Дрібні жертви з пушок ... 1.66

Разом $4.16
Дзюба Микола ... $1.00
Корепан Йосиф ... 1.00
[illegible] ... 50

ВІДДІЛ 163.

Тов. Єдність в Филаделфії, Па.

Жертви від части членів проголошено.
Дослано жертву з каси відділу $10.00
Дослано від членів ... 7.00

Разом $17.00
Гарвуль Анастазія ... $5.00
Пуда Іван ... 1.00
Лисик Іван ... 1.00

ВІДДІЛ 168.

Бр. св. Василія в Перт Амбой, Н. Дж.

Жертви з каси відділу і від части членів проголошено.
Дослано від членів ... $6.00

Разом $6.00
Запотічний Антін ... $1.00
Стек Іван ... 1.00
Денис Іван ... 1.00
Ячишин Дмитро ... 1.00
Космина Василь (с. М.) ... 1.00
Чмир Іван ... 1.00

ВІДДІЛ 171.

Тов. ім. Тараса Шевченка в Голиок, Масс.

Жертва з каси відділу ... $—
Жертви від части членів проголошено.
Дослано від членів ... $8.00

Разом $8.00
Бурко Василь ... $1.00
Провода Михайло ... 1.00
Чабранюк Іван ... 1.00
Беля Михайло ... 2.00
Беля Сильвестер ... 1.00
Беля Катерина ... 2.00

ВІДДІЛ 182.

Тов. Українська Січ в Клифтон, Н. Дж.

Жертви з каси відділу, від части членів, з балю і від не членів проголошено.
Дослано від членів ... $2.00

Разом $2.00
Гисин Лесьо ... $1.00
Яцковський Теодор ... 1.00

ВІДДІЛ 187.

Тов. Вільна Україна в Тейлор, Па.

Жертва з каси відділу ... $—
Жертви від части членів ... $28.00
Дрібні жертви з пушок ... 2.41
Жертви від не членів ... 4.00

Разом $34.41
Бойко Григорій ... $1.00
Бойко Дмитро ... 1.00
Чайковський Ілько ... 2.00
Чупрун Іван ... 2.00
Чупрун Антося ... 1.00
Фесолович Лука ... 1.00
Яблонський Василь ... 2.00
Кобасюк Тацька ... 1.00
Кокінда Григорій ... 1.00
Лукіян Михайло ... 1.00
Лукіян Анастазія ... 1.00
Нарогович Марія ... 1.00
Нарогович Антін ... 1.00
Обаль Григорій ... 2.00
Гбарський Антін ... 1.00
Обаль Максим ... 1.00
Ручинський Василь ... 1.00
Ставінога Теодор ... 2.00
Вчимишин Іван ... 1.00
Заврикв Михайло ... 1.00
Вігера Іван ... 1.00
Чупрун Михайло ... 1.00
Кокінда Михайло ... 1.00

ВІДДІЛ 195.

Бр. св. Петра і Павла в Піксвіл, ...

Жертви з каси відділу і від части членів проголошено.
Дослано від членів ... $8.75

Разом $8.75
Астряб Андрій ... $1.00
Астряб Антін ... 1.00
Астряб Киприян ... 1.00
Бибель Василь ... 1.00
Демчар Павло ... 1.00
Астряб Анна ... 50
Бігуняк Андрій ... 50
Тезбір Пелягія ... 50
Бейз Михайло ... 50
Боболя Стефан ... 50
Бігуняк Петро ... 25
Бігуняк Анна ... 25
Бігуняк Марія ... 25
Кунц Стефан ... 25
Михалюк Іван ... 25

ВІДДІЛ 206.

Тов. Запорожська Січ в Вунсакет, Р. Ай.

Жертви з каси відділу і від части членів проголошено.
Дослано від членів ... $98.00
Дослано жертву з каси відділу 25.00
Дрібні жертви з пушок ... 16.24

Разом $139.24
Моетецький Семен ... $2.00
Альбрехт Кость ... 1.00
Бардачевський Йосиф ... 1.00
Басан Андрій ... 1.00
Бардачевський Михайло ... 1.00
Бардачевський Стефан ... 1.00
Бойко Михайло ... 1.00
Бойко Дмитро ... 1.00
Бурак Василь ... 1.00
Боднар Михайло ... 1.00
Борис Андрій ... 1.00
Братковський Адам ... 1.00
Бень Іван ... 1.00
Бутик Семен ... 1.00
Висцянський Йосиф ... 1.00
Василишин Пилип ... 1.00
Вецал Микола ... 1.00
Волик Григорій ... 1.00
Гладик Микола ... 1.00
Городиський Іван ... 1.00
Городиський Йосиф ... 1.00
Городиський Микола ... 1.00
Гречух Йосиф ... 1.00
Гунал Іван ... 1.00
Гук Петро ... 1.00
Гурбель Стефан ... 1.00
Гурняк Антін ... 1.00
Головацький Йосиф ... 1.00
Гульович Іван ... 1.00
Гавреда Петро ... 1.00
Гіт Михайло ... 1.00
Дюбенька Йосиф ... 1.00
Заплідний Михайло ... 1.00
Затонський Іван ... 1.00
Заходник Олекса ... 1.00
Зелененький Дмитро ... 1.00
Зарівний Прокіп ... 1.00
Кава Йосиф ... 1.00
Карась Михайло ... 1.00
Кушнір Гнат ... 1.00
Клекот Петро ... 1.00
Каролишин Андрій ... 1.00
Кравець Остап ... 1.00
Кацюба Павло ... 1.00
Кацюба Іван ... 1.00
Копернюк Мойсей ... 1.00
Кучерявка Василь ... 1.00
Косик Ілія ... 1.00
Комніцький Лука ... 1.00
Ключевич Йосиф ... 1.00
Косюк Олекса ... 1.00
Колісник Олекса ... 1.00
Корніцький Кость ... 1.00
Копитко Василь ... 1.00
Ліпський Володимир ... 1.00
Лаба Андрій ... 1.00
Литвинець Олекса ... 1.00
Лемішка Стефан ... 1.00
Лукиник Дмитро ... 1.00
Липка Кость ... 1.00
Назарик Іван ... 1.00
Пророчок Василь ... 1.00
Пасечняк Василь ... 1.00
Проборівський Мартин ... 1.00
Процишин Яків ... 1.00
Паньків Іван ... 1.00
Підгородецький Михайло ... 1.00
Пжинський Дмитро ... 1.00
Рашко Іван ... 1.00
Рогожин Семен ... 1.00
Рогожин Іван ... 1.00
Рибак Михайло ... 1.00
Рудик Іван ... 1.00
Ремінник Дмитро ... 1.00
Ремінник Петро ... 1.00
Сулима Петро ... 1.00
Сулима Кароль ... 1.00
Сирота Андрій ... 1.00
Сорокатий Павло ... 1.00
Тенер Гнат ... 1.00
Туз Іван ... 1.00
Турецький Теодор ... 1.00
Фірман Михайло ... 1.00
Харук Андрій ... 1.00
Чагарин Михайло ... 1.00
Чарний Василь ... 1.00
Чубай Онуфрій ... 1.00
Швець Андрій ... 1.00
Шаравара Яким ... 1.00
Шевчук Петро ... 1.00
Шевчук Йосиф ... 1.00
Яцишин Михайло ... 1.00
Грошовий Михайло ... 1.00
Кінаш Михайло ... 1.00
Кузів Михайло ... 1.00
Пригода Теодор ... 1.00
Радимський Михайло ... 1.00

ВІДДІЛ 211.

Бр. св. Михаїла в Стейплетон, Н. Й.

Жертви з каси відділу і від части членів проголошено.
Дослано від членів ... $5.50
Дрібні жертви з пушок ... 6.46
Дохід з представлення ... 11.00

Разом $22.96
Козенко Юліян ... $2.00
Геба Василь ... 1.00
Тіцький Олекса ... 1.00
Каралюз Марко ... 50
Стечак Дмитро ... 50
Семчишин Іван ... 50

ВІДДІЛ 217.

Бр. св. Йосафата в Рачестер, Н. Й.

Жертви з каси відділу і від части членів проголошено.
Дослано від членів ... $83.00

Разом $83.00
Кисіль Іван ... $2.00
Мурашко Микола ... 1.00
Чугай Теодор ... 1.00
Дуда Онуфрій ... 1.00
Олексин Олекса ... 1.00
Півторак Стефан ... 1.00
Воляк Михайло ... 1.00
Базів Іван ... 1.00
Бульвинець Григорій ... 1.00
Червоняк Теодор ... 1.00
Дзундза Панько ... 1.00
Юган Михайло ... 1.00
Кухар Стефан ... 1.00
Лалюк Андрій ... 1.00
Максимців Іван ... 1.00
Матіїшин Іван ... 1.00
Николайків Стах ... 1.00
Нельтух Ілія ... 1.00
Попович Михайло ... 1.00
Плюта Матвій ... 1.00
Теребушка Іван ... 1.00
Бардашевський Ілія ... 1.00
Луцишин Іван ... 1.00
Малик Михайло ... 1.00
Теребушка Михайло ... 1.00
Чоловський Лука ... 1.00
Головка Іван ... 1.00
Гарасимчук Олекса ... 1.00
Пастущин Іван ... 1.00
Гульчак Семен ... 1.00
Кубарич Ілія ... 1.00
Станірет Петро ... 1.00
Савульський Микола ... 1.00
Благий Павло ... 1.00
Бандура Теодор ... 1.00
Боднар Микола ... 1.00
Голубин Іван ... 1.00
Гук Дмитро ... 1.00
Стехняк Марія ... 1.00
Шевчук Константин ... 1.00
Тихий Григорій ... 1.00
Волошин Яків ... 1.00
Бойкович Марія ... 1.00
Пархуць Дмитро ... 1.00
Цимбаліста Олекса ... 1.00
Гіль Василь ... 1.00
Шеремета Іван ... 1.00
Кузь Михайло ... 1.00
Геруля Тимко ... 1.00
Легкий Василь ... 1.00
Матковський Іван ... 1.00
Онуфрик Андрій ... 1.00
Олексин Семен ... 1.00
Белей Василь ... 1.00
Дмитрів Яків ... 1.00
Гойсак Стефан ... 1.00
Гривняк Яцко ... 1.00
Крик Петро ... 1.00
Качала Іван ... 1.00
Мазурик Марко ... 1.00
Олійник Ілія ... 1.00
Семчишин Іван ... 1.00
Воляк Микола ... 1.00
Андрусів Йосиф ... 50
Лачів Дмитро ... 50
Гранковський Василь ... 50
Яцків Дмитро ... 50
Луцишин Микола ... 50
Максимців Василь ... 50
Свирида Григорій ... 50
Стахів Петро ... 50
Демкович Микола ... 50
Заяць Еміль ... 50
Андрусів Сидор ... 50
Архитко Михайло ... 50
Болюк Семко ... 50
Буцовський Микола ... 50
Чежевський Володимир ... 50
Ходак Сенько ... 50
Гарасимчук Іван ... 50
Галушка Михайло ... 50
Крик Микола ... 50
Квасниця Микола ... 50
Ковба Іван (син Мих.) ... 50
Коник Роман ... 50
Лащюк Андрій ... 50
Лисий Іван ... 50
Мельник Стах ... 50
Нищук Ілько (стар.) ... 50
Овсяник Климко ... 50
Паньчук Сидор ... 50
Паснак Петро ... 50
Рудий Михайло ... 50
Василишин Микита ... 50
Василишин Андрій ... 50
Мацієвський Дмитро ... 50
Росоловський Семко ... 50
Свирида Михайло ... 50
Томчак Каітан ... 50
Носик Стефан ... 50
Буяновський Гнат ... 50
Целей Дмитро ... 50
Делятович Іван ... 50

(Дальше буде).

ВІДОЗВА

Золочів, в грудні 1927.

СЕСТРИ І БРАТТЯ ЗОЛОЧІВСЬКОЇ ЗЕМЛІ!

В 1928 р. припадае 25-літний ювилей основання „Читальні Просвіти"

на глинянськім передмістю в Золочеві а заразом відродження народного життя й праці на народнім полі Золочівщини.

Зібрані дня 27. падолиста ц. р. на своїх Надзвичайних Загальних Зборах члени Читальні „Просвіти" на глинянськім передмістю ухвалили одноголосно звеличити цей ювилей трівалим памятником в виді власної хати. Завдяки жертвенності свого члена бл. п. Петра Сушка мае Читальня власну площу, а крім цього трохи бляхи й каміння — решту мусить придбати й діло довершити тверда воля і витрівала праця. Вибраний Комітет до переведення згаданої ухвали в діло в особах: п. п. Бучацького Сидора, народного вчителя, Яблонського Василя, Павлишина Івана, Мудрого Миколи і Шандра Василя чуе вагу принятих на себе обовязків, але е певний, що при своїй витревалій праці та при помочі щирих людей довершить це велике й сміле діло й Читальня коли не в своїй хаті, то бодай під власним дахом відсвяткуе те велике торжество.

Сподіемось, що і Ви, Дорогі Краяне, не відмовите нам своеї помочі й так власними датками як і зібраними жертвами в кружку своїх знайомих доможете нам сповнити бажання, котре висказав наш незабутний ґеній Тарас Шевченко: „В своїй хаті своя правда і сила і воля".

Ласкаві жертви просимо слати на адресу:

Ukrainska Kasa, Zolocziw, Galicia, Poland —

або на руки тих осіб, до котрих маете найбільше довіря, а для певности, що вислані гроші не підуть на иньшу ціль, — просимо про висилку повідомити голову Комітету, п. Sydora Bucackoho, вчителя в Золочеві.

В надії, що наш голос не остане без відгомону, здоровимо Вас щиро: Гаразд!

Петро Шипула, голова; **Стефан Борсукевич; Никола Мудрий; Олекса Кусий; Гринько Мудрий, (Семеона); Олекса Борсукевич; Михайло Шпікула, Іван Мудрий; Семен Савчук; Василь Яблонський; Петро Шипула; Олекса Мудрий; Андрей Мудрий; Микола Галатин.**

ВІДОЗВА

ЧИТАЛЬНЯ ТОВ. „ПРОСВІТА" В ПІДМОНАСТИРІ.

До Товаришів Земляків-виселенців в Америці.

При нагоді виїзду з краю в Америку нашого земляка Івана Люзняка, Виділ Читальні Просвіта в Підмонастирі звертаеться отсим до Товаришів, заморських земляків із таким проханням:

Бачучи кругом себе темряву, що занапастила знов у послідних літах цілий наш величезний народ, зрозуміли ми, що у великій мірі причинилась до сего наша духова несвідомість. Тому порішили ми знищити її зівсім та подбати, щоб у друге таке ніколи не повторилось. На початок основали ми у себе читальню. Однак, не маючи приміщення й тиняючись з хати до хати, не можемо як слід розвести наміченої праці. Тому порішили ми приступити до будови своеї власної читальняної домівки. Але із-за браку фондів ніяк не можемо до неї узятись. Проте удаемось до Вас з проханням:

Коли Вам дорога ще стара Батьківщина, її земля і народ, не забудьте й про наше убоге село Підмонастир і допоможіть своїми лептами стати йому на рівні із иншими селами. Дайте доказ, як уже нераз се робили, що Вам Ваші кревні й знакомі, що остали в краю, не байдужі, а їхне добро глибоко лежить Вам на серці.

Ми знаемо, що з таким самим проханням удаються до Вас з усіх усюдів, але й знаемо також Вашу жертвенність та любов до Рідного Краю. А видану на таку ціль лепту згадуватимуть усі покоління, що важко працюючі в чужині, часом у нужді, наші виселенці не забули на своїх, в краю оставших!

Жерви прохаемо присилати на руки комітету.

Яцко Думин,
заст. голови читальні в Підмонастирі, пов. Бібрка, Галичина.

Підмонастир, 28 грудня 1926.

За Комітет:

Іван Люзняк,
Яцко Думин,
Лука Горбаль.